

Toolkit voor groepsbijeenkomst(en)

Samenwerking formele en informele opvoedondersteuning. Een vruchtbare bodem voor samenwerking

Marjolijn Distelbrink en Elena Ponzoni, 2017
mdistelbrink@Verwey-jonker.nl

Opvoedondersteuning anno 2017: it takes a village..

Taak formele organisaties: uitgebreid naar verbinding met de wijk, eigen initiatieven van burgers ondersteunen en versterken

Bereik: weg naar het wijkteam of CJG nog niet vanzelfsprekend voor veel migrantenouders

Uitgangspunt 1: Bereik versterken

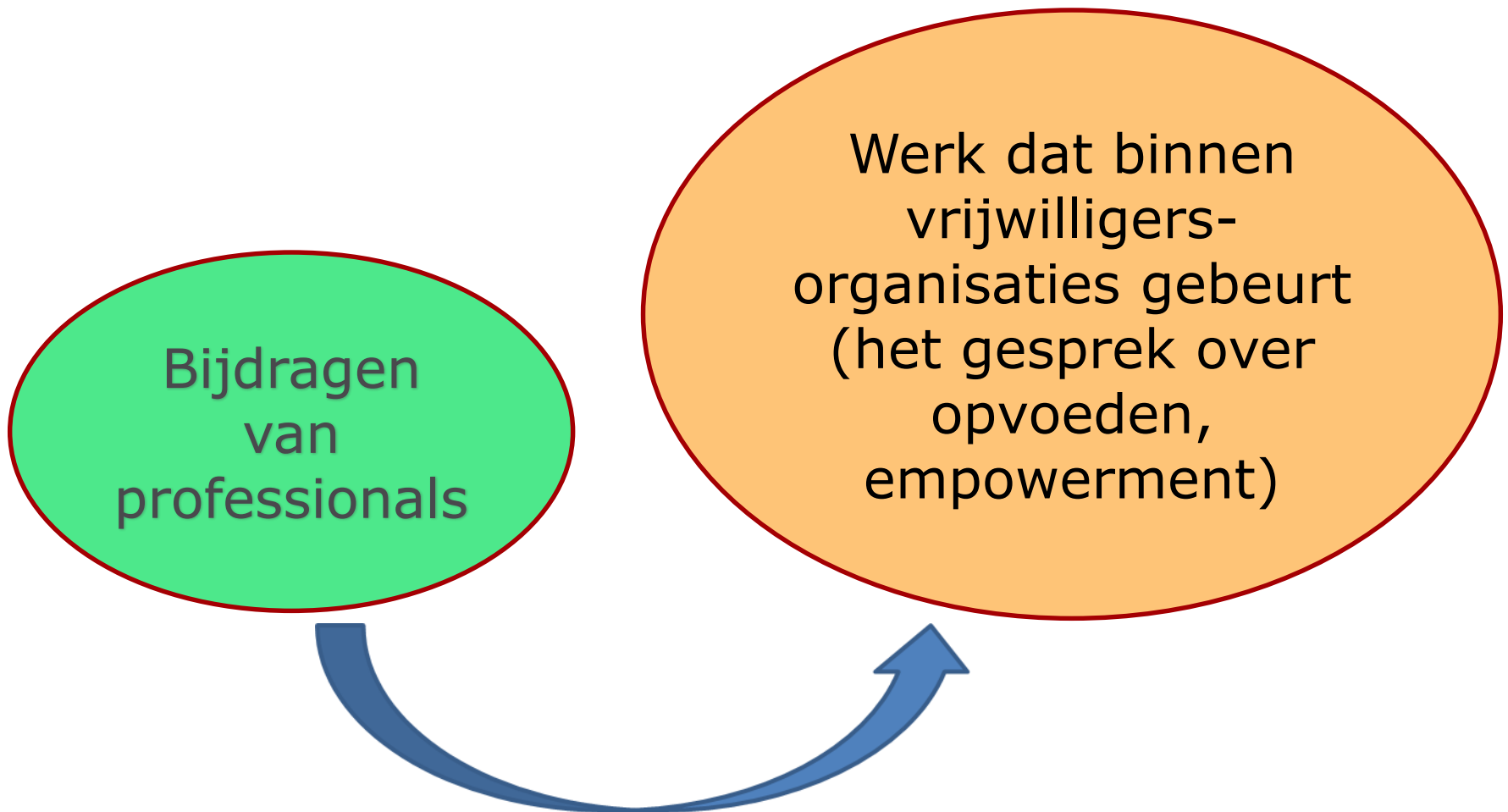

Professioneel aanbod
opvoedondersteuning

Bijdragen
door
informele
werkers
(brugfunctie,
advies)

Uitgangspunt 2: Het gesprek tussen ouders ondersteunen

Uitgangspunt 3: twee kanten op elkaar versterken

Individuele
ondersteuning
ouders en kinderen

Individuele
ondersteuning en
collectieve
processen in
informele
organisaties

Vaak twee perspectieven: toegankelijkheid versus pedagogische *civil society*

- Niet uitspreken en afstemmen hiervan geeft verwarring en teleurstelling
- Niet afstemmen van rollen en verwachtingen is vaak basis voor mislukking
- Kijken naar randvoorwaarden is belangrijk

Deze bijeenkomst: een goede basis voor samenwerking

Samenwerking rond opvoedondersteuning
tussen formele en informele partners

7/4/2017

Oefening: Een (nieuw) beeld van elkaar

Maak een presentatie over jouw organisatie

- Wie zijn jullie?
- Wat doen jullie voor ouders en jeugd (individueel/gemeenschap)?
- Wat wil je bereiken samen?
- Wat heb je nodig en wat kan je bieden?

Een (nieuw) beeld van elkaar

Presentaties!

Uit onderzoek: informeel en formeel verschilt in

- Kennis en begrip
- Vaardigheden
- Positie
- Macht en middelen

Oefening: De kracht van de ander

Formele werkers:
Waar ligt de kracht van *informeel*?

Informele werkers:
Waar ligt de kracht van *formeel*?

Twee groepen; invullen over de ander, plenair presenteren aan elkaar, reacties en gesprek.

Voorbeelden van samenwerking

Voorbeeld 1: “Over de drempel”

Informele werkers in Dordrecht treden op als intermediairs, samen met CJG en wijkteam.

Informele werker:

- eerste aanspreekpunt en vertrouwenspersoon
- doet ‘voorwerk’ met ouder
- geeft informatie over beschikbare diensten
- gaat mee
- vertaler (taal en cultuur)

“Over de drempel”

Formele werkers:

- trainen en coördineren intermediairs
- korte lijnen (en vast gezicht)
- schenden het vertrouwen van het gezin niet
- vragen advies aan informele werker
- houden rekening met feit dat informele werker een vrijwilliger is die niet overvraagd mag worden, en trekken dus zelf hulpverleningstraject

Voorbeeld 2: “Een veilige ruimte”

Amsterdam Nieuw West: Moeders met elkaar in gesprek over opvoeden.

CJG is erbij aanwezig, luistert, draagt kennis over waar gewenst. Uiteindelijk bezoeken moeders ook als groep het CJG eens.

Randvoorwaarde: inspelen op de groep, HUN proces. Sensitief zijn.

Voorbeeld 3: informele inzet nieuw leven inblazen

Zaandam: Buitenlands vrouwenoverleg verliest financiering

Formele werkers geven ondersteuning bij aanvragen subsidies, faciliteren etc. om hun werk mogelijk te blijven maken.

Werkwijze blijft informeel

Voorbeeld 4: Gezamenlijk optrekken

Zaandam: Jeugdteam en SIAZ (Turkse jongeren)
Samen initiatief vaders-en-zonen zwemmen

Vruchtbare basis

Vaders positief benaderd

Activiteit vaders en zonen

Daaraan gekoppeld: gesprek over vaderschap

- CJG manager die al jaren geleden begonnen is met wijkgericht werken.
- Heel veel aandacht voor wat er gebeurt in de wijk, 'voelsprietten' (dankzij informele werkers)
- Teamleden (jeugdteam) speciaal geselecteerd op deze werkwijze
- Wijkgericht en individugericht *wegen even zwaar*

Voorbeeld 5: St. IDHEM biedt consultatie aan formele werkers

IDHEM heeft veel kennis over Oost-Europese gezinnen

Hulp aan professionals die het gevoel hebben deze gezinnen onvoldoende te kunnen helpen.

Kennis over relevante aspecten van de culturele achtergrond van gezinnen.

Zelf een voorbeeld bedenken

Deelnemers bedenken in groepjes
samenwerkingsvorm en benoemen rollen en
belangrijke condities

Aan elkaar presenteren
Eventueel stemmen

Wat staat in de weg?

Uit onderzoek: drie thema's die vaak spelen

- Onevenwichtige machtsrelatie
- Loyaliteit en afstand
- Gevoeligheid voor andere waarden en minderheidspositie

Citaten bespreken

Opzetten van een samenwerking

Terugkijken (eigen organisatie, eigen kracht)
Vooruitkijken

Gewenste samenwerking

- Doelen
- Concrete invulling
- Rollen formeel/informeel
- Conditie
- Afspraken!

Optie: Boom van samenwerking

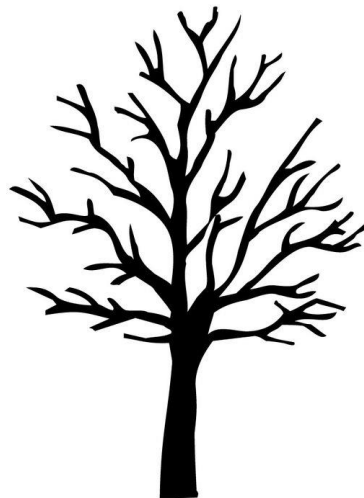
Vruchten: doelen van samenwerking

Wortels: kracht van de partners

Stam: rollen

Zon: randvoorwaarden

Gieter: wat van de ander nodig?

Optie: Valkuilen

- (Gebrek aan) diversiteit en cultuursensitiviteit bij formele werkers
- Bewaken van de informele positie van informele werkers
- Evenwicht tussen last en vermogen
- Voor duurzame verbinding zijn structurele vormen van overleg nodig: samenwerking *ad hoc* wanneer er een urgent probleem is, leidt vaak tot ontevredenheid
- Betrokkenheid van het management van beide kanten (tijd en ruimte om in de samenwerking te investeren)
- Coördinatie en helderheid over verantwoordelijkheden

Evalueren/concluderen

Afspraken voor vervolg

Optie:

Brief of fietsbel

